

קל      הפק' חיים      תצוה      על התורה

הרע". כלומר עשית הרע בזה שהרגת אנשים שלא ע"פ צווי ד', ועל זה שייך לומר "ותעש הרע".

המסדר

## ת צ ו ה

ואלה הפגדים אשר יעשו השן ואפוד ומעיל וגו'. (כ"ה ד) ובמס' ערכין ד' מ"ז א' מפרש, דהמעיל הי' מכפר על עון לשון הרע, אמר הקב"ה יבוא דבר שבקול ויכפר על מעשה הקול. ולכן כתיב, ועשית את מעיל האפוד כליל תכלת, שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד, ועל ידי זה יזכור שיבוא לדין לפני כסא הכבוד. וכתנא דבי אליהו איתא, שהלשה"ר עולה עד כנגד כסא הכבוד, שנאמר שתו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ (תהלים ע"ג) וע"י שהוא לבוש תכלת יזכור ויתבונן איה דבריו עולים וישמר מזה.

והי' פי ראשו בתוכו, רמז למה שאחז"ל במס' חולין פ"ט א' על הפסוק תולה ארץ, על בלימה, על מי העולם קיים על מי שבולם פיו בשעת מריבה, והיינו שיכבוש או את כל דבורו שלא יצא לחוץ. שפה יהי' לפיו סביב מעשה אורג, היינו שיצייר בנפשו שהשפתיים האורגנה מבחוץ מעשה אורג, כדי שלא יוכל לפתחם. כפי תהרא יהי' לו לא יקרע, ופרש"י למדנו שהיו שריונם שלהם פיהם כפול כדי שלא יקרע, ולרמז לנו כמו שהשריון שהאדם לובש הוא לו למגן ולמחסה שלא יזוק מן החצים שזורקים עליו, כן מי שבולם פיו הוא לו למגן בפני המריב עמו, שסוף דבר יהי' שישתוק המריב, כיון שאין עונה אותו דבר, משא"כ אם ענה לו תתלקח המריבה ויבואו לידי מהלומות, ככתוב וכי יריבון אנשים והכה איש את רעהו.

והרמונים והפעמונים, רומזים למה שאחז"ל חולין פ"ט א' מה אומנתו של אדם בעוה"ז ישים עצמו כאלם, יכול אף לד"ת כן, ת"ל צדק תדברון. נמצא לפי"ז, שככל עת שיש לו לאדם פנאי לא ישב בטל אלא ילמוד תורה, ובשעה שאינו יכול ללמוד תורה מאיזו סבה שהיא, ישים עצמו כאלם שאינו יכול לפתוח פיו, ולזה הי' על שולי המעיל סביב פעמון זהב ורמון, פעמון זהב הוא דבר המשמיע קול, רמזו על למוד התורה, והרמון שאצל הפעמון רמז על השתיקה בשעה שאינו לומד תורה.

ואם מתנהג באופן זה הבטיחה לנו התורה, ונשמע קולו בבואו אל הקודש, היינו שיתקבל למעלה קול תפלתו ותורתו.